

15.1.2016

ELIAS LÖNNROT - PAIKKARIN TORPPA - SUOMI

Risto Piekka

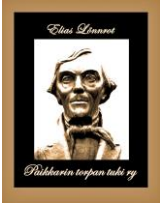
Paikkarin torpan tuki ry:n puheenjohtaja

Elias Lönnrot oli suomen kirjakielen toinen isä, kansalliseepos Kalevalan ja sen sisarteosten luoja, suomen kielen uudistaja ja sanakirjojen tekijä, ensimmäisen suomenkielisen aikakauslehden päätoimittaja, toimittaja, lukuisten kansaa valistavien terveydellisten ja tieteellisten julkaisujen laatija, virsirunouden uudistaja, kasvitieteilijä, historioitsija, lääkäri ja suomen kielen professori. Elias Lönnrot oli suurmies, kansallisen itsetunnon nostattaja ja lujittaja sekä monitietäjä, joka arvovallallaan rakensi suomalaisuutta yli kieli- ja puoluerajojen.

Suomalaista kansallisrunoilijaa Eino Leinoa lainaten Suomen kansa näki Elias Lönnrotissa itsensä ensi kertaa kokonaisena, lujana, harmaana kalliona, jonka suuriin ääriviivoihin sisältyvät sen parhaimmat ominaisuudet.

Elias Lönnrotin antama henkinen perintö ja hänen käytännön toimensa olivat keskeisiä säikeitä Suomen itsenäistymiskehitykselle. Elias Lönnrotin valtavan ja monipuolisen työn arvostuksen säilyttäminen ja kehittäminen on välttämätöntä. Hänen työssään on tänä päivänäkin tarvittavaa aitoa, oikeata suomalaisuutta sekä omaehtoista kansainvälisyyttä. Tätä työtä Suomi kunnioittaa kahdella virallisella liputuspäivällä: Kalevalanpäivällä (28.02) ja suomen kielen päivällä (09.04., joka on Elias Lönnrotin syntymä- ja nimipäivä).

15.1.2016

Tukiyhdistyksen perustaminen

Tukiyhdistyksen perustava kokous pidettiin Lohjan Sammatissa 20.10.2012. Paikalla oli kulttuuri-, kirjailija-, tiede- ja kotiseutuyhdistysten edustajia. Kokouksessa tehtiin yksimielisesti päätös perustaa Paikkarin torpan tuki.

Yhdistyksen sääntöjen tarkoituspykälän 1 momentti on seuraava: "Tuen tarkoituksena on tukea julkisen hallinnon ylläpitämisen Paikkarin torpan museotoiminnan ylläpitoa ja kehittämistä sekä Elias Lönnrotin kansallisen ja kansainvälisen kulttuuri-, kotiseutu- ja valistusperinteen vaalimista ja tukemista henkisesti ja taloudellisesti."

Yhdistyksessä on kolmenlaisia jäseniä:

- varsinaisina jäseninä rekisteröityjä yhdistyksiä ja säätiöitä
- kannatusjäseninä henkilöjäseniä, joilla ei ole äänioikeutta ja
- tukijäseninä oikeustoimikelpoisia yhteisöjä ja säätiöitä, joilla ei ole äänioikeutta.

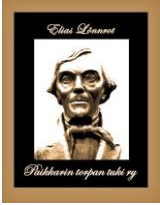
Yhdistyksen toimieliminä ovat vuosikokoukset ja hallitus.

Jäsenet

Paikkarin torpan jäsenet 01.01.2016 ovat seuraavat:

Elias Lönnrot-seura
 Elias Lönnrot-säätiö
 Kalevalaisten Naisten Liitto
 Kalevalaseura
 Karjalan Sivistysseura
 Lohjan Karjalaseura
 Lohjan kotiseutututkimuksen ystävät
 Lojosamfundet
 Paikkarin Martat
 Sampoyhdistys
 Sammatin nuorisoseura
 Sammatin kokoomus
 Sammattiseura
 Suomalainen lääkäriseura Duodecim
 Suomen Kirjailijanimikkoseura
 Suomen Kirjailijaliitto
 Työtehoseura
 Valkjärven suojeluyhdistys

Tukijäseninä ovat:

15.1.2016

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS)
Länsi-Uudenmaan Säästöpankki (LUSP)
Suur-Seudun Osuuskauppa (SSO)

Varsinaisten jäsenjärjestöjen yhteenlaskettu henkilöjäsenmäärä on runsaat 34.000.

Keskeinen toiminta

Vuoden 2013 aikana Tuki ry keskittyi Paikkarin torpan aseman määrittämiseen osana Suomen museolaitosta. Tämän perusteena oli valtioneuvoston päätös vuodelta 2010, että valtion kiinteistöomistus keskitetään ja siinä yhteydessä Museoviraston alaisista museoista osa siirtyi Senaattikiinteistölle, osa Metsähallitukselle. Paikkarin torppa siirtyi Senaattikiinteistölle ja se onnistuttiin saamaan siihen kokonaisuuteen, joka luokitellaan kansallisomaisuudeksi yhdessä kahdeksantoista (18) muun museon kanssa. Näille myös myönnettiin erillismäärä valtion budjetissa pysyvänä.

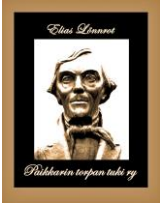
Paikkarin torppa siis säilyy, ja se on ollut keskeisin tavoite Tuki ry:llä.

Uuden museoalan organisoinnin yhteydessä Paikkarin torppa jälleenvuokrataan käytön osalta Lohjan kaupungille. Kaupunki hoitaa jatkossa museotoiminnan käytännön järjestelyt, museoesineet kuuluvat Museovirastolle ja koko alueen omistus Senaattikiinteistölle.

Paikkarin torpan museotoiminnan ylläpitäminen ei ole mahdollista pelkästään Lohjan kaupungin toimin. On tarvittu vapaaehtoisia oppaita. Tuki ry on organisoinut vapaaehtoisen opastotoiminnan ja tällä toimenpiteellä on kyetty museon aukioloaikaa pidentämään huomattavasti.

Vapaaehtoisen opastotoiminnan organisointi tulee olemaan jatkossa Tuki ry:n yksi keskeisiä toimintoja samoin kuin tietämyksen levittäminen mittavasta Elias Lönnrotin elämäntyöstä ja Paikkarin torpasta. Tätä työtä tehdään päättäjille, medioille ja matkailualoille sekä maanlaajuiselle kotiseutukentälle.

Elias Lönnrotin merkitys Suomen historiassa on merkittävä niin yhteiskunta- kuin kulttuurihistoriallisesti. Tuki ry on neuvotellut Lohjan kanssa, että tämä historiallinen säie kuuluu osaksi Lohjan kaupungin peruskoulujen opetussuunnitelmaa. Näin on myös tapahtunut. Vuonna 2014 järjestettiin ensimmäinen koululaisvierailu Sammatin peruskoulun ala-asteelle kokeiluna. Kun se onnistui hyvin, järjestettiin vuoden 2015 aikana kuusi koululaistapahtumaa lohjalaisille kouluille Paikkarilla. Tapahtumat organisoitiin yhteistyössä Lohjan sivistystoimen ja Lönnrot-opiston kanssa. Toimintaa tukivat LUSP ja SSO.

15.1.2016

Toimintasuunnitelmassaan vuodelle 2016 Tuki ry pitää tärkeimpänä toimintamuotonaan koululaisvierailujen järjestämistä ja niiden sisällön kehittämistä yhteistyökumppaneidensa kanssa.

Tuki ry on panostanut paljon Elias Lönnrotia koskevan tiedon välittämiseen eri medioissa. Tätä on tehty luennoin, esitelmin, kolumnein, lehtiartikkelein ja uutisin.

Paikkarin torpan parannuskohteet

Tuki ry on esittänyt selkeän kehittämissuunnitelman Paikkarin torpan historiallisesti ja kansallisesti merkittävän toiminnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Syyskokouksessa 2012 määriteltiin Tuki ry:n toimintatavat yhteistyö- ja kansalaisjärjestönä (liite).

Vuonna 2013 laadittiin torpan alueen kehittämisen painopisteitä koskeva tavoitteisto. Tavoitteistoa käytettiin perusasiakirjana neuvoteltaessa eri osapuolten kanssa kehittämis- ja parantamistoimista.

Elokuussa 2015 laadittiin yhteinen kannanotto Lohjan kaupungin kanssa ja sen pohjalta neuvoteltiin Paikkarin torpalla pidetyssä katselmuksessa Senaatti-kiinteistön ja Museoviraston kanssa (liite).

Vuoden 2015 aikana perustettiin myös Lohjan kaupungin kanssa suppea neuvotteluryhmä (3 + 3 henkeä) turvaamaan tiedonkulku sekä foorumiksi käsitellä ja viedä eteenpäin yhteisiä tavoitteita.

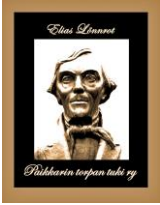
Syyskokouksessa 2015 annettiin kannanotto Paikkarin alueen maisemanhoidon kehittämisestä (liite).

Yhteenveto

Paikkarin torppa on osa Suomen keskeisintä historiaa. Sen säilyttäminen on välttämätöntä. Tämän toteuttamiseksi Paikkarin torpan tuki ry toimii.

LIITTEET

Syyskokouksen 2012 kannanotto
Lohjan kaupungin ja Paikkarin torpan tuki ry:n yhteinen kannanotto
Syyskokouksen 2015 kannanotto

15.1.2016

Syyskokous 08.12. 2012, Lohja

Kannanotto

PERINTEITÄ VAALIEN - UUTTA LUODEN

Paikkarin torppa Sammatissa on Elias Lönnrotin syntymäkotina. Vuonna 1889 silloisen Suomen senaatti päätti yksimielisellä päätöksellään lunastaa alueen ”muuttumattomana muistona tämän suurmiehen varhaisista vaiheista”.

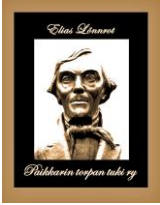
Elias Lönnrotin merkitys Suomen itsenäistymiskehitykselle on huomattava. Kalevalallaan hän rakensi kansallistunnon tärkeän muinaishistorian, suomen kielen professorina ja sanastotöillään hän avustajineen rakensi nykyisen suomen kielen perustan. Historia, kansa ja kieli muodostivat Lönnrotin mittavissa töissään ne säikeet, jotka loivat henkisen perustan kansakunnan rakentamiselle ja siten Suomen itsenäistymiskehitykselle.

Museovirasto lopetti Paikkarin torpan museotoiminnan vuoden 2012 alusta. Opastustoiminta voitiin hoitaa rajoitetusti kesällä 2012 Lohjan kaupungin toimin. Tässä työssä vapaaehtoiset sammattilaiset ja suvisammattilaiset avustivat kiitettävällä tavalla.

Kansalaisjärjestöissä ja kansalaisissa heräsi aito huoli torpan tulevaisuudesta. Tämän vuoksi lokakuussa perustettiin Paikkarin torpan tuki ry. Sen tehtäväksi määriteltiin Paikkarin torpan tukeminen henkisesti ja taloudellisesti sekä Elias Lönnrotin käsittämättömän mittavan elämäntyön säilyttäminen ja sen tuntemuksen lisääminen.

Paikkarin torpan tuki ry:ssä jäseninä olevat järjestöt ovat tehneet vuosikymmeniä, eräät yli sata vuotta ansiokasta työtä Elias Lönnrotin elämäntyön tunnetuksi tekemisessä sekä kulttuuri-, kotiseutu- ja perinnetyössä. Ne haluavat antaa oman panoksensa ja asiantuntemuksensa Paikkarin torpan osalta kansakunnan yhteiseen käyttöön.

Syyskokous esittää, että Paikkarin torpan tuen asiantuntemusta ja vapaaehtoistyötä hyödynnetään Lohjan kaupungin ja Museoviraston välisissä neuvotteluissa ja että Paikkarin torpan tuki otetaan mukaan Paikkarin torpan kehittämiseen tähtääviin neuvotteluihin.

15.1.2016

MUISTIO Senaattikiinteistölle

Paikkarin torpan kehittäminen

1. Taustaa lyhyesti

Paikkarin torppa siirtyi Museovirastolta Senaattikiinteistölle vuoden 2014 alusta lukien. Samalla Paikkarin torppa määritettiin kuuluvaksi niiden 19 museon joukkoon, jotka luetaan kansallisomaisuudeksi. Tämä asema myös varmistaa säännöllisen kuukausittaisen tulon Senaattikiinteistölle (5000 euroa kuukaudessa) sen turvaamiseksi, että Paikkarin torpan museoalueen ylläpidosta, hoidosta ja kehittämisestä huolehditaan.

Paikkarin torpan käytännön päivittäisen museotoiminnan hoitaminen on vuokrasopimuksella luovutettu Lohjan kaupungille 2015. Vuokrasopimus ei mahdollista mitään torpan alueen parannus-, ympäristö- tai rakenteellista kehittämistoimintaa.

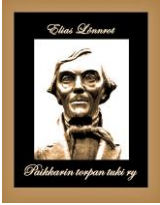
Lohjan kaupunki vuokraajana on tehnyt merkittävää markkinointityötä torpan tunnetuksi tekemiseksi. Tämän lisäksi Paikkarin torpan tuki ry on tehnyt laajaa media- ja kansalaisvaikuttamista mm peruskoululuokkien tutustuttamiseksi torppaan ja Suomen historiaan sekä kirjoittamalla Paikkarin torpasta eri medioihin.

Ongelmaksi molemmille on muodostunut torpan alueen metsittyminen ja rappeutuminen kaiken kehittämistyön pysähtyttyä. Lisäksi muu opastotoiminnalle välttämätön infrastruktuurin järjestäminen puuttuu.

2. Ehdotuksemme lähiajan kehittämistoimiksi

2.1. Vuosi 2015 ympäristön hoito

- A. Paikkarin torpan alueeseen kuuluu kaksi peltolohkoa. Ne ovat metsittymässä. Tämän vuoksi on välttämätöntä, että peltoalueet niitetään kasveista ja puuntaimista. Samalla voi myös niittää piha-alueen ja suorittaa risukoiden raivauksen.
- B. Paikkarin torpan alue on myös pahasti risukoitumassa ja vesakoitumassa. Myöskään nykyinen puusto on ”riistäytymässä käsistä”. Nyt pitää pyytää paikalle Uudenmaan metsänhoitoyhdistyksen asiantuntija tekemään metsänhoidollinen suunnitelma koko torpan alueelle.

15.1.2016

- C. Museokäyttöä auttaisi tavattomasti, mikäli torpan alueella olisi luontopolku. Tämän suunnittelu pitää aloittaa, jotta se aikaansaataisiin matkailukäyttöön ensi vuonna.

2.2. Vuosi 2016

- A. Uudenmaan metsänhoitoyhdistyksen tekemän ehdotuksen toteuttaminen talvella ja keväällä.
- B. Luontopolun rakentaminen siten, että se on käytössä Paikkarin torpan opastoiminnan alkaessa kesäkuun alussa. Reitti voisi olla esim. seuraava: parkkipaikka – torppa – Valkjärven ranta – sauna – Sampomäki – matkailumaja.
- C. Matkailumajan korjaus:
Matkailumaja tulee maalata ulkopuolelta. Sisätiloissa tarvitaan uudenaikaisen multimediakäytön mahdollistaminen. Korjaustyöt voi hoitaa Lohjan ammattikoulun rakennusyksikön oppilaat, jolloin he saisivat erinomaisen suosituksen koulutustaan vastaaviin tehtäviin.
- D. Torpan sisäänkäynti:
Sisäänkäynniksi tarvitaan asianmukaiset rakennelmat.

3. Pitemmän ajan kehittäminen

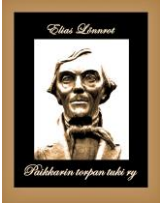
Esitämme asetettavaksi Senaattikiinteistöjen johdolla suunnittelukunnan, jossa jäseninä olisivat lisäksi Lohjan kaupunki, Museovirasto ja Paikkarin torpan tuki ry. Sen tehtävänä olisi tehdä ehdotuksia Senaattikiinteistölle Paikkarin torpan toiminnan kehittämisessä.

Lohjan Sammatissa

05.08.2015

Eero Ahtela
Lohjan kaupunki

Risto Piekkari
Paikkarin torpan tuki ry

15.1.2016

Syyskokous, Lohja 12.12.2015

MAISEMASUUNNITELMA PAIKKARIN TORPALLE

Paikkarin torpan museoalue on pinta-alaltaan noin 7 hehtaaria. Maa-alue on varsin monimuotoinen. Se koostuu mm kolmesta peltolohkosta, Valkjärven ranta-alueesta, kallioista, pienistä metsiköistä, korkeasta mäki-alueesta ja parkkialueesta. Käytännössä tämä alue on ollut valtaosaltaan hoitamaton vuosia, osin vuosikymmeniä.

Alue sisältää merkittäviä kulttuurihistoriallisia ja kansallisia arvoja. Niiden säilyttäminen ja ylläpitäminen on kansallinen velvollisuus. Myös museotoiminnan kehittäminen edellyttää alueen tekemistä houkuttelevaksi; paikaksi, johon halutaan tutustua Suomen historian lisäksi kauniiseen luontoon.

Paikkarin torpan tuki ry esittää, että Paikkarin torpalle laaditaan pikaisesti maisemasuunnitelma. Sen keskeisenä sisältönä tulee olla luontoystävällinen maiseman hoito peltojen, metsän ja lehtomaiseman osalta. Siihen tulee sisällyttää myös helppokulkuisen luontopolun rakentaminen.

Maisemasuunnitelman toteuttaminen tulee aloittaa kiireellisesti, jo ensi keväänä. Alueen tulee olla valmiina kesään 2017 mennessä. Vuonna 2017 itsenäinen Suomi täyttää 100 vuotta. Elias Lönnrot oli itsenäistymiskehityksen keskeisten säikeiden luoja. Kalevala ja Kanteletar ovat maailmanlaajuisesti tunnettuja ja Kalevala rakensi suomalaisuutta. Lönnrot on myös suomen kielen toinen isä. Paikkarin torppa on siten tärkeä osa Suomen tiellä itsenäisyyteen. Torpan ja sen ympäristön pitää olla arvoisessaan kunnossa vuonna 2017.

Paikkarin torppa kuuluu 19 sellaisen museon joukkoon, jotka ovat Suomen kansallisomaisuutta. Senaattikiinteistöt omistaa torpan maa-alueineen ja rakennuksineen, Museovirasto esineistön, Lohjan kaupunki on vuokrannut alueen hoitaakseen museon aukioloa. Paikkarin torpan tuki ry:n tavoitteena on laajana kansalaisjärjestönä tukea museotoiminnan ylläpitämistä sekä Elias Lönnrotin kansallisesti ja kansainvälisesti mittavan kulttuuri-, kotiseutu- ja valistusperinteen vaalimista ja tukemista. Paikkarin torpan tuki ry:llä on 18 jäsenjärjestöä, joiden yhteenlaskettu henkilöjäsenmäärä on yli 34.000.